

Negyedéves közmédia- monitoring

A 2025. február-áprilisi 19:30-as híradók alapján

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2025. május

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A közszolgálati média működésének demokratikus kontrollja, átláthatósága és pártatlansága kulcsfontosságú a szabad nyilvánosság és a választópolgárok megalapozott döntéshozatala szempontjából. A Republikon Intézet és a Connect Europe közös monitoringjelentése, ami egy egyéves időtartamú projekt első negyedéves jelentése, a 2025. február-áprilisi időszakra vonatkozóan arra tesz kísérletet, hogy adatokkal alátámasztva értékelje a közmédia hírszolgáltatásának kiegyensúlyozottságát, különösen az M1 19:30-kor kezdődő esti híradójának vonatkozásában. A kutatás célja annak feltárása, hogy a közmédia megfelel-e a rá vonatkozó hazai és uniós szabályozásokban megfogalmazott függetlenségi és pluralizmus-követelményeknek.

A vizsgálat során az Intézet kvantitatív és kvalitatív módszertani eszközöket alkalmazott: naponta elemezte a híradó teljes tartalmát, értékelve többek között a politikusok képernyőidejét, említésük gyakoriságát és kontextusát, a hírek narratív keretezését, a megszólaltatott forrásokat, valamint a kulcsfontosságú politikai témák (pl. migráció, háború, gazdaság) jelenlétét és keretezését. Az így nyert adatok összesítése alapján átfogó képet kaptunk a híradó szerkezeti és tartalmi működéséről. A három hónapos periódusban egyértelműen kirajzolódott, hogy a híradó elsősorban a kormányzati kommunikáció szempontjait követi.

A kormánypárti politikusok pozitív kontextusban, domináns képernyőidővel jelennek meg, míg az ellenzéki szereplők döntően semleges vagy negatív megjelenítést kapnak. A Tisza Párt politikusait – különösen Magyar Pétert – rendkívül gyakran említi a híradó, jellemzően lejáratozó, botrányközpontú kontextusban. A negatív ábrázolás nemcsak a szóhasználatban, hanem az őket körülvevő tematikai és képi környezetben is tetten érhető.

A híradóban megszólaltatott szereplők túlnyomó többsége kormánypárti politikus vagy hozzájuk köthető szakértő, miközben ellenzéki politikusok aránya alacsony, és független szakértői vélemények csak marginálisan jelennek meg, ráadásul általában nem közéleti kérdésekben. A hivatkozott sajtóorgánumok körében szintén túlsúlyban vannak a kormányközeli médiumok, míg a független vagy kritikus

médiumokból származó információkat ritkán és inkább cáfoló kontextusban mutatja be a híradó.

A különböző kulcsszavak (pl. „migráció”, „háború”, „béke”, „szankciók”, „Soros”) használatának gyakorisága és kontextusa alapján az is megállapítható, hogy az M1 híradója szoros szimbiózisban működik a kormány aktuális politikai napirendjével. A vizsgált időszakban fokozatos elmozdulás figyelhető meg a külpolitikai témákról a belpolitikai szereplők és ügyek irányába, ami összhangban van a Fidesz kommunikációs stratégiájával.

Összességében elmondható, hogy az M1 esti híradója nem teljesíti a közszolgálati elvárásait sem kiegyensúlyozottság, sem objektivitás, sem pedig véleménypluralizmus tekintetében. A hírműsor dominánsan kormánypárti nézőpontokat jelenít meg, miközben az ellenzéki vagy kritikus hangokat aránytalanul elhallgatja vagy negatív kontextusba helyezi.

BEVEZETÉS

A közszolgálati médiumok alapvető funkciója, hogy pártatlan, megbízható és sokoldalú tájékoztatást nyújtsanak a társadalom számára. Feladatuk, hogy elősegítsék a demokratikus közélet működését, biztosítsák a véleménypluralizmust, és hozzáférhetővé tegyék a kulturális, oktatási és közérdekű tartalmakat. Ezen kívül a közszolgálati médiumoknak kiemelt szerepük van a nemzeti és kisebbségi identitás ápolásában, valamint a társadalmi kohézió erősítésében. A 2010. évi CLXXXV. Törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról (Médiatörvény) a következőképp fogalmaz a közmédia kapcsán:

„82. § A közszolgálati médiaszolgáltatás

a) az államtól és a gazdasági szereplőktől függetlenül működik, a közszolgálati médiaszolgáltató vezetői és a tevékenységében részt vevők – a jogszabályok nyújtotta keretek között – szakmai autonómiát élveznek,

b) rendszere biztosítja az elszámoltathatóságot és a társadalmi felügyelet megvalósulását”

A közmédia függetlenségét nemcsak a magyar jogszabályok, de uniós rendeletek is szabályozzák. A 2024. május 7-én életbe lépett European Media Freedom Act (EMFA) többek között a közszolgálati média függetlenségéről és kiegyensúlyozottságáról is szól.

A magyar közmédiát évek óta folyamatosan éri olyan kritika, ami annak elfogultságát rója fel a Fidesz-KDNP irányába. Ezeknek a kritikáknak és akár ennél messzebb menő következtetéseknek is jó alapot szolgáltatnak az olyan tények, mint hogy Papp Dánielről, az MTVA vezérigazgatójáról egy 2011-es tudósítás meghamisítása miatt a bíróság is kimondta 2014-ben, hogy lehet hírhamisítónak nevezni, vagy az, hogy egy a 2019-es EP-választást megelőző MTVA-értekezletről kiszivárgott egy hangfelvétel, amin Bende Balázs, a külpolitikai rovat vezetője félreérthetetlen utalásokat tett a közmédia politikai irányultságáról.

A Republikon célja, hogy tényekre alapozva megvizsgálja, mennyire jogosak a közmédia, elsősorban a köztévé híradójának elfogulatlanságával és kiegyensúlyozottságával szemben felmerülő kritikák.

A Republikon Intézet február 1-jétől megkezdte a közmédia M1 hírcsatornájának esti, 19:30-tól kezdődő híradójának napi monitorozását egy egyéves időtartamú projekt keretén belül. A projekt célja annak megállapítása, hogy mennyiben valósak azok a közmédiát érő kritikák, amelyek szerint annak funkciója a kormány kommunikációjának támogatása, nem pedig az objektív tájékoztatás. Kutatásunk során kvantitatív és kvalitatív szempontok szerint egyaránt vizsgáljuk az M1 csatorna esti híradóit. Elemzésünkben az első negyedév (február, március, április) eredményeit mutatjuk be, illetve a három hónap alatt megfigyelhető trendeket és trendváltásokat.

A híradó elemzéséhez vegyes, kvantitatív és kvalitatív módszertant használtunk. Az elemzés kizárólag az esti, 19:30-kor az M1-en kezdődő híradóra fókuszál. A csatorna napi híradói közül azért a fél nyolckor kezdődőt választottuk, mert hagyományosan ebben az időszokban a legnagyobb a televíziók nézettsége. Az adásokat egyesével elemeztük, a híreket is egyesével vizsgálva. Az összesített napi eredményekből a hónapok végére összeállt az összesített havi adatsor, ebből az első három elemzése az alábbi tanulmány.

Kutatásunk tematikailag három lábra támaszkodik: a politikai aktorok reprezentációja, a megjelenő témák és azok keretezése, valamint a hírforrások. A politikai szereplők reprezentációjában az alábbiakat vizsgáljuk:

- Politikusok képernyőideje
- Politikusok reprezentációjának megítélése
- Külföldi politikusok reprezentációjának megítélése
- Politikusok nevei feltűnésének gyakorisága
- Politikusok neveinek kontextusában (előtte és utána álló 9 szó) megjelenő gyakori kifejezések

A megjelenő témák esetében:

- A híreknek narratív keretet adó nyilatkozók száma
- A híreknek narratív keretet adó nyilatkozók politikai kötődése
- Kormánypártok narratívájában központi szerepet betöltő kifejezések gyakorisága (ezek esetében az RTL esti híradóinak véletlenszerűen kiválasztott adásait választottuk viszonyítási pontnak)

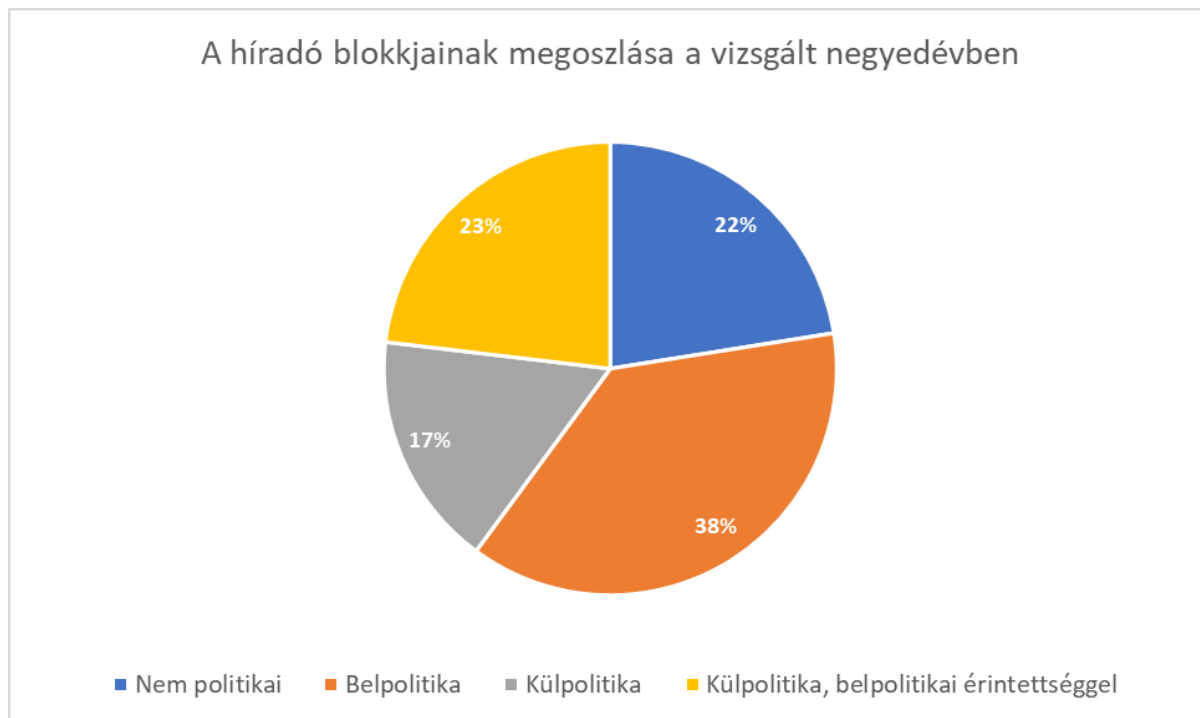
A hírforrások esetében:

- Hivatkozott sajtótermékek száma
- Hivatkozott sajtótermékek politikai kötődése
- Helyreigazítások száma

A kifejezések gyakorisága, illetve a politikusi nevek kontextusának vizsgálatához mindegyik napi híradóból leirat készül szoftver segítségével, amit a Voyant-tools szövegelemző programmal elemeztünk ki.

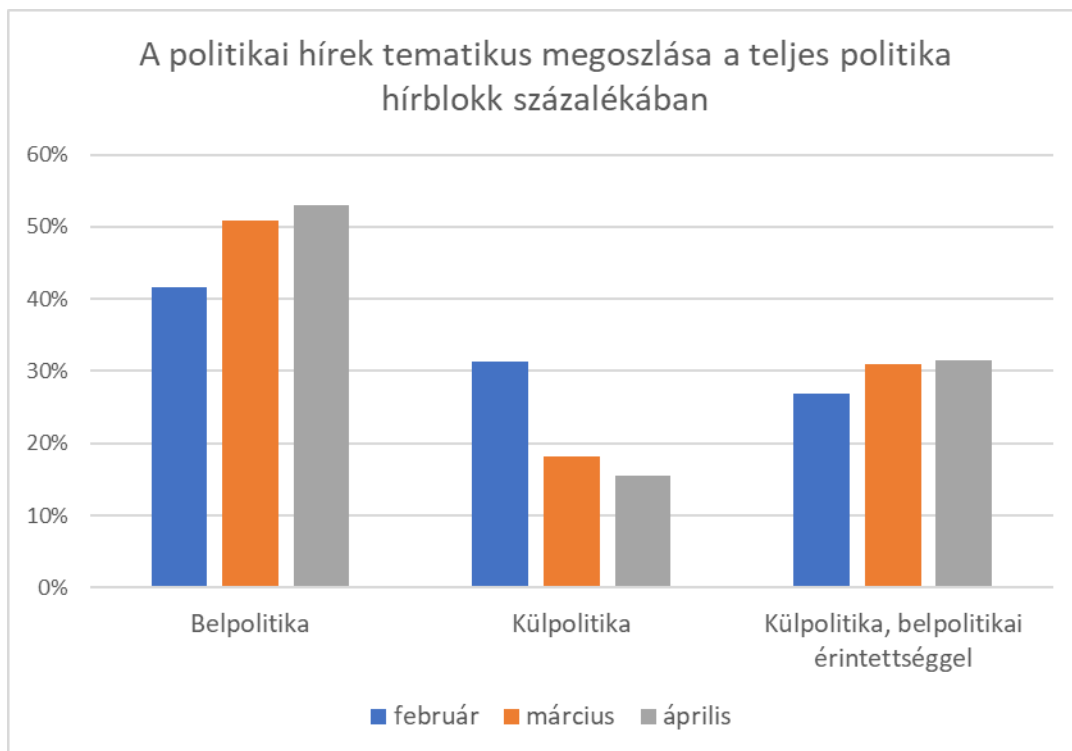
ALAPADATOK

A híradók hossza konstans, jellemzően 45-60 perc között van. A híradó azonban nem kizárólag politikai hírekből áll, bár ezek teszik ki az adások legnagyobb részét. A politikai hírek aránya februárban 81, márciusban 76, áprilisban pedig 75 százalék volt. A politikai híreket három kategóriába soroltuk: tisztán belpolitikai hírek, tisztán külpolitikai hírek és külpolitikai hírek belpolitikai érintettséggel.

1. ábra

Ezek aránya a politikai híreken belül relatíve változékony volt. Míg februárban (nem függetlenül Donald Trump elnöki működésének kezdeti intézkedéseitől) a tisztán külpolitikai hírek aránya a viszonylag magas, 31 százalék volt, addig márciusra ezek már csupán a 18 százalékot haladták meg, áprilisra pedig tovább csökkentek 16 százalékra. A politikai hírek tematikus eloszlását az alábbi ábra/ábrák szemléltetik hónapról hónapra.

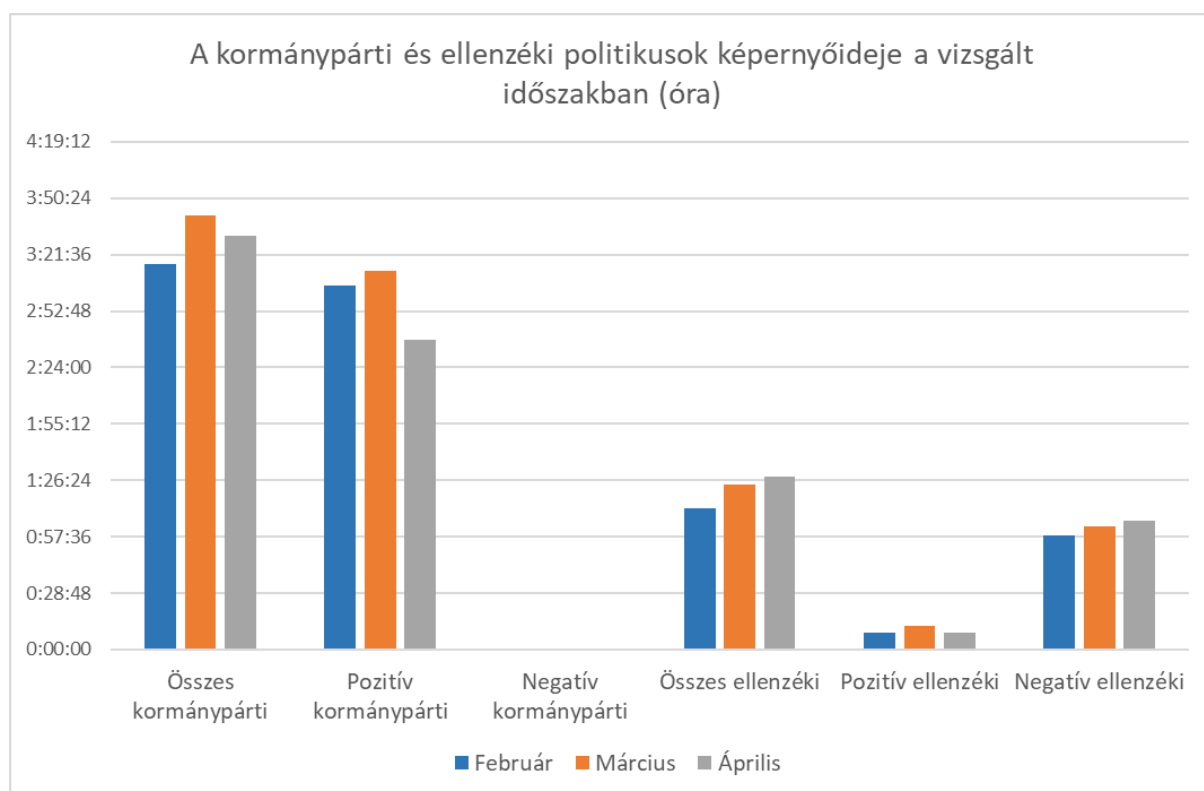

2. ábra

Látszik, hogy tavasszal folyamatosan egyre nagyobb hangsúly helyeződött a belpolitikai hírekre, ami egybevág azzal, hogy a kormány és a kormánypártok is elkezdtek komolyabb figyelmet fordítani a belpolitikára. A híradó ilyen fókuszváltása jól leköveti a Fidesz hasonló mozgását.

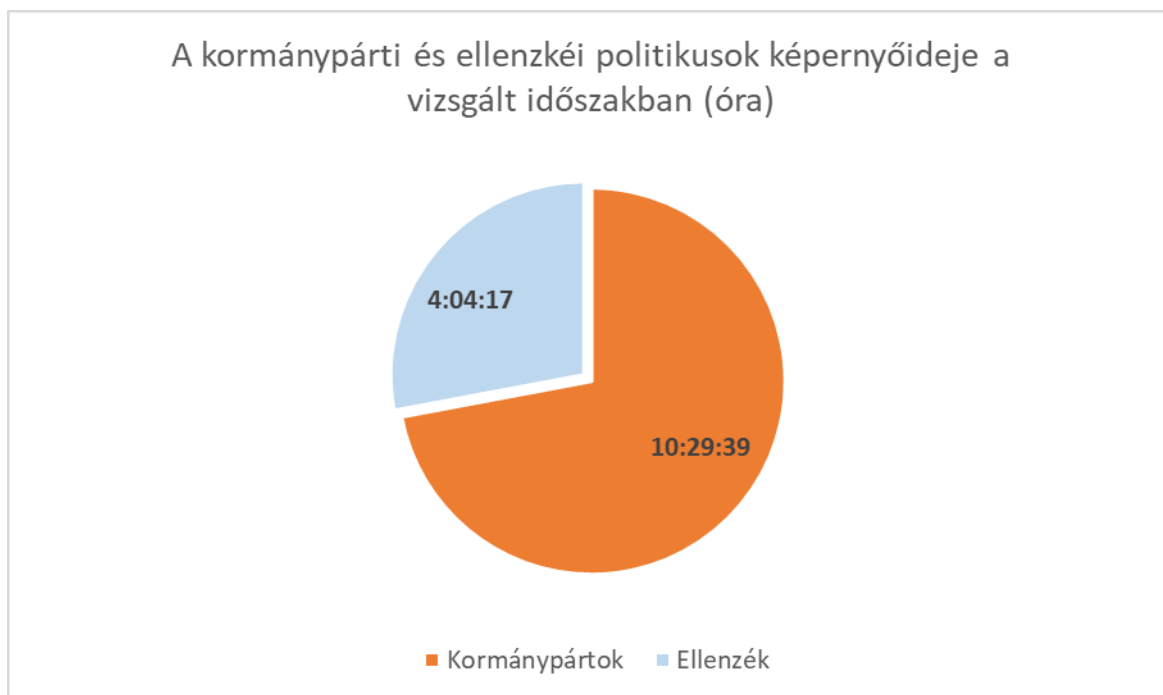
POLITIKUSOK REPRESENTÁCIÓJA

Vizsgálatunk fontos eleme a politikusok reprezentációja. Ezt többféleképp kutattuk. A legkézenfekvőbb talán a politikusok képernyőidejének vizsgálata. Képernyőidőnek azt számítottuk, ha egy politikus szerepelt a képen, vagy hangja hallható volt. A képernyőidőt ezután besoroltuk a pozitív, a negatív és a semleges kategóriák egyikébe. A kategorizálás során számos szempontot figyelembe vettünk, mint a szereplés kontextusa, a híradó narratívája és keretezése, az adott politikus szerepe a hírben, valamint, hogy a megszólaltatott szakértői vélemények a hírben a politikus szavait támogatják vagy cáfolják-e.

3. ábra

Az első negyedév minden hónapjában láthatóan több képernyőidő jutott a kormánypárti politikusoknak, mint az ellenzékieknek.

4. ábra

Érdekes tendencia azonban, hogy február után márciusban és áprilisban is nőtt az ellenzéki politikusok ilyen jellegű reprezentációja (3. ábra). Fontos megjegyezni, hogy a kormánypárti politikusok negatív reprezentációja mindhárom hónapban 0 másodperc maradt, ami azt jelenti, hogy kormánypárti politikusok a vizsgált három hónap során egyszer sem szerepeltek negatív kontextusban. Ehhez képest az ellenzéki politikusok megjelenítése sokkal összetettebb: míg a Tisza Párt politikusai szinte kizárólag negatívan szerepeltek a hírekben, addig más ellenzéki pártok többnyire semleges kontextusban. Ellenzéki politikusként pozitív kontextusban leginkább a Mi Hazánk és a Jobbik politikusai szoktak szerepelni.

A reprezentációt nem csak képernyőidőben lehet mérni, de abban is, hogy kinek hányszor hangzik el a neve a híradóban. Ehhez kiválasztottunk hét „főszereplőt”, akik esetében számoltuk ezt, illetve azt is, hogy pozitív, negatív vagy semleges kontextusban kerültek-e említésre. Ki kell emelni, hogy a vizsgálat során csak a nevek elhangzását számoltuk, azokat helyettesíteni hivatott kifejezéseket nem. Orbán Viktor esetében tehát csak az „Orbán Viktor” vagy az „Orbán” neveket vettük

számításba, az olyan kifejezéseket, mint „miniszterelnök”, „kormányfő” stb. figyelmen kívül hagytuk.

Annak, hogy a határvonalat a nevek és a titulusok között húztuk meg több oka is volt. Egyrészt szimbolikus, a nevek súlykolása jóval direkter módja az adott karakter felépítésének, és jobban segíti a politikus felismerhetőségét, mint a titulusok. Másrészt nehéz meghatározni, hogy melyik szavakat vesszük még számításba és melyeket zárunk ki abból. Beszámítanak-e a gúnynevek (pl. Brüsszel Péter), meddig számíthatóak be a titulusok (pl. országvezető), mi a helyzet a jelzős szerkezetekkel (pl. „az elítélt politikus”) és hány említésnek számít az, hogy „Orbán Viktor miniszterelnök”? Ezekre a kérdésekre azt éreztük a módszertanilag legbiztosabb válasznak, ha csak a neveket vesszük figyelembe.

A hét magyar szereplőn kívül azt is megvizsgáltuk, hogy a januárban beiktatott Donald Trump neve hányszor szerepel az M1 esti híradójában. A kutatás során a pozitív kontextust 1-gyel, a negatív -1-gyel, a semlegest pedig 0-val kódoltuk. Az alábbi táblázat alsó sorában ezeknek az értékeknek az átlagait vizsgáljuk az egyes szereplőknél, havi bontásban.

Politikus neve	Orbán Viktor	Magyar Péter	Karácsony Gergely	Gyurcsány Ferenc	Kormány vagy a tagjai	Fidesz vagy KDNP tagjai	Ellenzék vagy politikusa	Donald Trump
Február - Hányszor	302	297	23	37	478	212	252	346
Február - Kontextus	1	-1	-0,9	-1	1	1	-0,69	1
Március - Hányszor	260	353	23	25	482	288	257	228
Március - Kontextus	1	-0,96	-0,5	-0,73	1	1	-0,7	0,93
Április - Hányszor	222	448	13	26	632	246	746	134
Április - Kontextus	0,93	-0,97	-1	-0,93	1	1	-0,93	0,96
Negyedév – Hányszor	784	1.098	59	88	1.592	746	1255	708
Negyedév - Kontextus	0,98	-0,98	-0,8	-0,88	1	1	-0,78	0,96

1. táblázat

A három vizsgált hónap során érdekes tendenciák figyelhetők meg az adott személyek említésének gyakoriságában. Az egyik legjelentősebb változás az ellenzéki politikusok említésével kapcsolatban figyelhető meg. Míg februárban és márciusban is jóval többször említették a kormányt vagy annak tagjait, addig áprilisra ez az arány megfordult. Ennek persze nem az az oka, hogy a

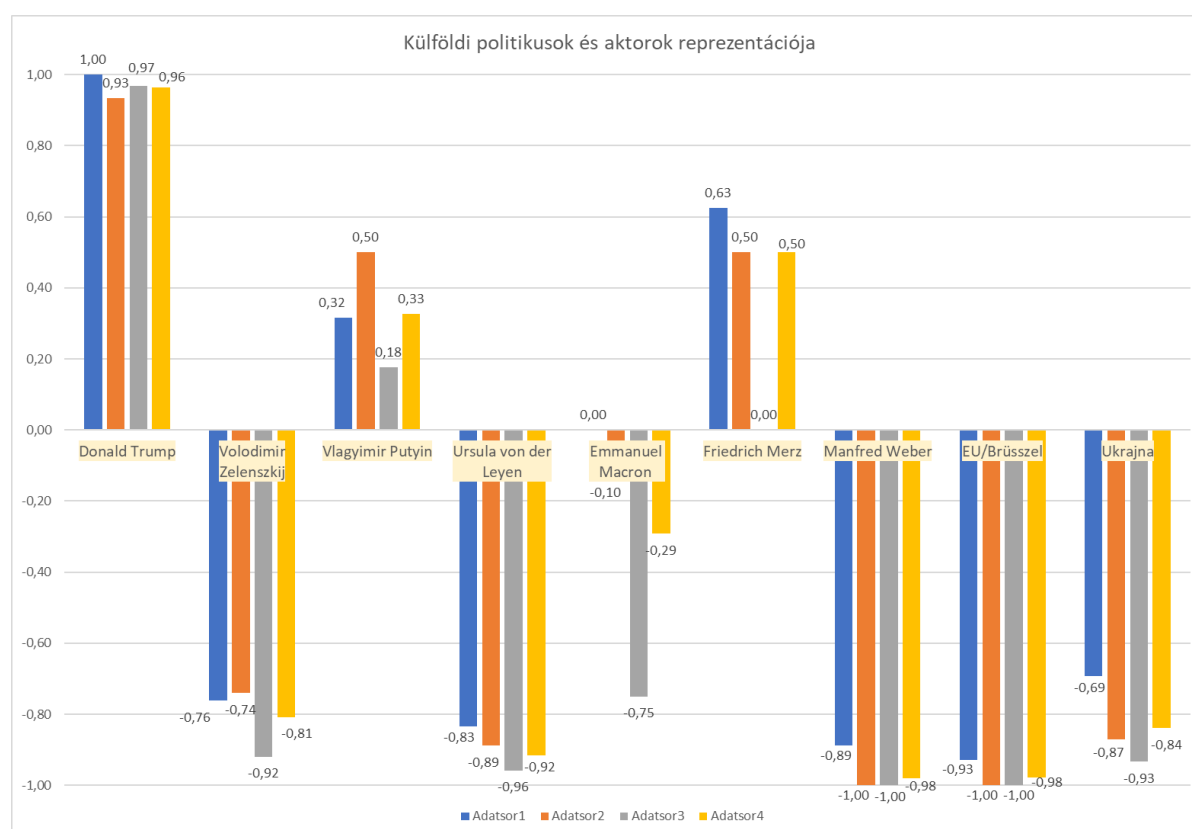
kormánytagokról kevesebb szó esett volna, sőt említésük gyakorisága márciusról áprilisra 150-nel nőtt. Eközben viszont az ellenzéki pártok és politikusok említése egy hónap alatt közel megháromszorozódott. Abból viszont, hogy mennyivel negatívabb lett az amúgy sem pozitív reprezentációjuk áprilisra, jól kivehető a Fidesz narratívájával való erős egybevágás. A kormánypárt áprilisban érezhetően erőteljes kommunikációs támadásba lendült, ez pedig mintha a híradón is leképződne. A negyedik hónapban a korábbinál jóval többet szerepelt a Tisza Párt (ez Magyar Péter említésein is látszik), jellemzően olyan narratívában, amiben a Fidesz-KDNP vagy valamelyik politikusa fogalmaz meg kritikát Magyarral és a Tiszával szemben.

A Tisza Párt és politikusaik, illetve Magyar Péter említésében a növekvő tendencia erősen egybecseng a Fidesz és a hozzájuk köthető sajtótermékek kommunikációjával. A miniszterelnök maga is egyre gyakrabban veszi szájára a Tisza pártot és politikusait saját felületein. Ezzel szinte párhuzamosan kilőtt Magyar Péter és az ellenzék (első sorban a Tisza révén) említéseinek száma. A híradó olyan kormánypárti toposzokat is bemutat, minthogy a száj- és körömfájás terjedésében szerepet játszott Bóna Szabolcs, a Tisza agrárszakértője, de a fókusz továbbra is Magyar Péteren van, akivel kapcsolatban a megemlékezési jelentős részénél a „botrányhős” politikus imázsát próbálják erősíteni.

A Tisza politikusait már csak azért is érdemes kiemelni, mert áprilisra a köztévé jellemzően nagyobb figyelmet szentelt nekik, mint a Fidesznek, és a róluk szóló hírekben a kormánypártokéhoz nagyon hasonló narratívát vitt a híradó. Február végén és márciusban leginkább Bódis Krisztával és Ruszin-Szendi Romulusszal foglalkozott, pontosabban a Fidesz kommunikációjában hozzájuk kapcsolódó kérdésekkel (LMBTQ aktivizmus, zsírleszívás), áprilisra pedig a fókusz átsiklott Kollár Kingára. Kollár április közepén ötször is a három legtöbbet említett politikus közé tartozott. Kollár esetében minden alkalommal az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrzési Bizottságának április 7-i meghallgatásán elhangzott mondataival foglalkoztak, az erről szóló hírek keretezése nagyon hasonló volt a Fidesz által vitt kommunikációhoz (Kollár szerint jó, ha rosszul élnek a magyarok; őszödi beszéd; Tisza-Brüsszel paktum).

Donald Trump neve februárban nagyon sokszor hangzott el (346), ezután viszont csökkenő tendenciát mutatott: márciusban összesen 228, áprilisban pedig csak 134 említése volt az amerikai elnöknek. Ez érezhetően egybevág azzal, hogy a híradók külpolitikai blokkja hónapról hónapra egyre inkább háttérbe szorult a vizsgált időszakban.

Bizonyos külföldi politikusok (illetve az Unió/Brüsszel és Ukrajna) esetében is megvizsgáltuk a negyedév során azt, hogy milyen kontextusban szerepelnek. A kutatás során a pozitív kontextust 1-gyel, a negatívát -1-gyel, a semleget pedig 0-val kódoltuk. Az eredményeket alább mutatjuk be (előfordulást itt nem néztünk):

5. ábra

A három hónapot összevetve jól kivehető, hogy miként alakult azoknak a szereplőknek az ábrázolása, akik valamilyen módon kritikusak Magyarországgal vagy még inkább a magyar kormánnyal szemben. Bár a legtöbb szereplőnél érezhető, hogy a híradó eleve valamilyen irányú elfogultsággal kezeli őket, a tökéletes +1/-1 pedig legfeljebb néhány semleges szerepeltetés miatt nincs meg. Ilyenek Donald Trump, Manfred Weber, Ursula von der Leyen vagy maga az EU

(amire sokszor csak Brüsszelsként hivatkoznak). Ugyanez igaz Volodimir Zelenszkijre és Ukrajnára, hisz mind az ország, mind a vezetője jellemzően úgy került bemutatásra, mint a béketárgyalások kerékkötője, valamint, hogy háttéralkukkal gyorsított EU-csatlakozást próbálnak elérni, ami sértené Magyarország érdekeit. Vannak azonban olyan politikusok, akik esetében érezhetően negatívabb lett a hangnem három hónap alatt. Az egyik ilyen Emmanuel Macron, aki februárban és márciusban még nagyjából semleges reprezentációban részesült, áprilisra viszont szinte minden szereplése alkalmával negatív színben tűnt fel. Ez részben a francia bíróság Marine Le Pennel szemben meghozott ítélete miatt alakult így, amelynek kapcsán azt sugalmazta a híradó, hogy politikai ítélet születhetett, részben pedig Franciaország az orosz-ukrán háborúval kapcsolatos álláspontja miatt. Ezeknek a negatív kritikája erősen egybevág a kormánypártok kommunikációjával, nem csak hangnemében, de panelekben is, amik arról szólnak, hogy a nyugati országok (köztük Franciaország) biztatja Ukrajnát a háború folytatására. A másik olyan politikus, akinél tendenciózus változás érzékelhető a reprezentáció tekintetében, az Friedrich Merz. Az új német kancellár februárban nem csak sokat szerepelt (az adások több mint felében), de jellemzően inkább pozitívan, ami az esetek egy jelentős részében annak volt köszönhető, hogy a német választási kampányban a híradó által gyenge, háborúpárti politikusként bemutatott Olaf Scholz-cal állították párhuzamba. Ezután márciusban és áprilisban már jóval kevesebb reflektorfényt kapott a híradóban, Scholz háttérbe szorulásával pedig már inkább a semleges kategória felé csúszott.

Egy másik kevésbé egyértelmű figurája a nemzetközi híreknek nem más, mint Vlagyimir Putyin. Putyin elsősorban a háborúval kapcsolatban szerepel, mégis sokkal kevésbé negatív képet festenek róla mint háborús agresszorról, mint az országa függetlenségéért harcoló Zelenszkijről. Putyin a háborúban vállalt szerepéhez képest meglepően sokszor tűnik fel pozitív színben, még akkor is, ha ábrázolása az esetek döntő többségében azért inkább semleges. Az orosz elnök negatív ábrázolása szinte kizárólag olyankor tetten érhető, amikor a híradó arról számol be, hogy Donald Trump véleménye szerint se Zelenszkij, se Putyin nem nyitott a tűzszünetre.

ORBÁN VIKTOR ÉS MAGYAR PÉTER NEVÉNEK KONTEXTUSA

Azt is megvizsgáltuk, hogy az egyes politikai szereplők (elsősorban Orbán Viktor és Magyar Péter) milyen szavakkal, kifejezésekkel együtt jelennek meg a híradóban leggyakrabban. Ilyenkor a politikusok nevei előtt és után álló 9 szót vizsgáljuk meg. A két politikus ábrázolása közti különbséget rengeteg ponton meg lehet ragadni. Az egyik legszembeütőbb, hogy milyen szavakat használnak abban az esetben, ha Orbán, és milyeneket, ha Magyar tesz valamiféle kinyilatkoztatást. Orbán esetében mindhárom hónapban sokkal markánsabb, a politikus kijelentéseit nem megkérdőjelező kifejezések domináltak. A leggyakoribbak a „mondta” (108), „jelentett be/ki” (58); „fogalmazott” (52), de sokat szerepelt a „kiemelte” (33), a „hangsúlyozta” (26) és más, hasonló hangulatú szavak. Ezzel szemben Magyar Péternél egész más szó vezette ezt a listát, a 100 alkalommal előforduló „szerint”. Persze Magyaránál is megjelentek semleges kifejezések, de ezekkel nagyjából azonos gyakorisággal fordultak elő az olyan kifejezések is, mint az Orbán erőteljes kommunikációjával szemben reaktivitást kifejező „reagált” (24) vagy a sugalmazó „tagad” (21).

Egy másik fontos különbséggel akkor szembesülhetünk, ha a felbukkanó szavakat aszerint kategorizáljuk, hogy milyen témához kapcsolódnak. A vizsgált három hónapban következetesen az a trend volt megfigyelhető, hogy a miniszterelnök neve olyan témák környezetében bukkan fel, amelyek pont egybeesnek a kormánypártok aktuális narratívájával. Februárban, de különösen a hónap első felében kifejezetten sokszor hangzott el Orbán Viktor neve közelében Donald Trumpé, akit – ahogy már korábban is említettük – a híradó következetesen pozitív színben tüntet fel. Ezzel érezhetően egy pozitív asszociatív kapcsolatot próbál kiépíteni a két vezető politikus között. Ehhez képest márciusra és áprilisra jelentősen csökkent a közös említések száma. Márciusban azonban a miniszterelnök egyik fő témájává a háború kérdése lépett elő.

Míg februárban 21 alkalommal szerepelt Orbán nevének környezetében a „béke” szó vagy annak valamilyen permutációja, addig ez a szám márciusra 29 lett (ebből több

alkalommal is „békepárti” változatban), a „háború” esetében ez a szám 21. Csak viszonyításképp: ugyanebben a hónapban Magyar Péter neve mellett a „béke” összesen négyszer szerepelt, a „háború” viszont 23-szor, amiből 8 alkalommal úgy, hogy „háborúpárti” (eközben, ugye, a miniszterelnök neve mellett a „békepárti” jelző szerepel). A kormány másik fontos témája a hónapban a „család” volt, ez a szó 14-szer járt együtt a miniszterelnök nevével, míg a szintén ebbe a témakörbe besorolható „édesanya” 8-szor fordult elő ilyen kontextusban, a „gyerek/gyermek” pedig 10-szer. Márciusban 19 alkalommal szerepelt a „gazdaság” szó vagy annak valamilyen változata Orbán Viktor nevének környezetében. Ami érdekes még itt, hogy amennyiben a „gazdaság” szó mellett előforduló kifejezéseket vizsgáljuk, úgy a magyar miniszterelnök neve az ötödik leggyakoribb kifejezés (az „európai”, a „magyar”, az „Ukrajna” és az „uniós” szavak után). Ebből látszik, hogy a gazdaság kérdése a híradóban szorosán összekapcsolódik Orbán Viktorral, és amennyiben nemcsak a szavak előfordulásának gyakoriságát, de a híreket magukat is vizsgáljuk, úgy kitűnik, hogy a kontextus szinte minden alkalommal pozitív az Orbán – gazdaság relációban. Orbán a gazdaság tekintetében főleg az árrésstop intézkedéssel került összefüggésbe, amivel kapcsolatban gyakran azt is kiemelték, hogy hatékonyan képes letörni az inflációt. A miniszterelnök jellemzően a péntek esti adásokban kerül elő legtöbbször, amelyekben minden héten hosszan idézik aznap reggeli rádiós interjút. Ezekben általában ő maga is beszél a gazdaságról, ahol a nehézségek okaiként Ukrajnát és az EU-t azonosítja (az okok, amikre ezt visszavezeti a szankciók, illetve Ukrajna potenciális EU-csatlakozása). Sokszor azt is kiemeli, hogy a kormány küzd ezek ellen a külső aktorok ellen a magyar gazdaság jó állapotban tartásáért. Ez beleillik a magyar kormánypártok narratívájába is, ahogy az is, hogy az „infláció” szó kontextusában a „csökken” szó 11, míg a „növekszik” csupán 2, az „emelkedik” pedig 5 alkalommal fordult elő. Érdekesség, hogy az egyébként gazdasági problémákat gyakran tematizáló Magyar Péter esetében a „gazdaság” szó csupán kétszer bukkant fel a hónapban.

A kormány márciusban bejelentette, hogy véleménynyilvánító konzultációt hirdet az ukrán EU-csatlakozásról, ennek fényében nem is meglepő, hogy Orbán Viktor nevét a „véleménynyilvánító” kifejezés 12 alkalommal előzi meg vagy követi. Ezzel kapcsolatban az „ukrán/Ukrajna” szavak is gyakoribbá váltak (március: 43; február:

8). Azt, hogy Ukrajna helyzete központi kérdés lett nem csak abból lehet látni, hogy a miniszterelnök neve mellett milyen gyakran fordulnak elő az országhoz vagy a háborúhoz kapcsolódó kifejezések, hanem az is, hogy ugyanez figyelhető meg Magyar Péter esetében is. Az „Ukrajna/ukrán” szavak és olyan változataik, mint az „ukránbarát” 40 alkalommal előzik meg vagy követik legfeljebb 9 szóval a Tisza Párt elnökének nevét.

Áprilisra az Ukrajna/ukrán kifejezésekben Orbánnál stagnálást láthattunk (38), Magyaránál viszont egy jelentős megugrást (92) láthatunk, illetve Magyar esetében ezt a kifejezést nem az „ukránbarát”, hanem az „ukránpárti” szókapcsolat színesíti többször. Nem csak ezek a kifejezések mutatják, hogy a kormányhoz hasonlóan a híradóban is még inkább központi kérdés lett Ukrajna, hanem a miniszterelnök neve kontextusában a „csatlakozás” (március: 11; április: 18) és „felvétele” (március: 2; április: 9) szavak gyakoribbá válása.

A miniszterelnök kommunikációjában óriási váltást hozott április, és Kollár Kinga elhíresült mondatai után saját felületein is többször megnevezte a Tisza Pártot mint legyőzendő ellenfelet. Ez a híradókból is kitűnik, míg februárban nulla vagy nulla közeli említése volt a pártnak Orbán Viktor neve környezetében, addig áprilisra ez 16-ra emelkedett. Magyar Péter esetében is érezhető volt ez a hatás, az ő neve mellett áprilisban 30 alkalommal szerepelt Kollár Kingáé. Ez egyrészt érthető, hiszen Kollár neve nem annyira ismert, így fontos, hogy lehessen kötni egy párthoz (illetve azzal teljesen asszociatív viszonyban álló pártvezérhez). Ám ha megnézzük, hogy Kollár maga milyen kontextusban szerepel, úgy látható, hogy a híradó célja nem feltétlen a tájékoztatás volt, hanem Magyarának egy negatívan bemutatott karakterrel való összekötése. Kollár neve mellett gyakran tűnnek fel olyan kifejezések, mint: „árulás/hazaárulás” (8), „botrány” (10), „leleplez” (4) „öszödi” (6), de volt, hogy Gyurcsány Ferenc, sőt Lenin neve is felbukkant Kollár szellemi elődjeként. Nemcsak Kollár és Magyar között próbált a híradó ilyen kapcsolatot felállítani, hanem Magyar és Manfred Weber, illetve az Európai Néppárt között is. Weber neve márciusban 13, áprilisban 16 alkalommal hangzott el Magyaré közelében (az EPP neve 14 és 9 alkalommal). Weber esetében is ugyanazt látjuk, mint Kollárnál, hogy egységesen negatívan kerül ábrázolásra az M1 híradóban.

Magyar Péter neve mellett hónapról hónapra egyre gyakrabban jelennek meg olyan jelzők, amik kifejezetten arra szolgálnak, hogy rossz hírért keltsék. Csak egy példa: márciusban a „bennfentes” és a „részvény” szavak 4, illetve 5 alkalommal szerepeltek, áprilisban már 19 és 20 alkalommal. De a „fenyeget/fenyegető” kifejezés is 17-re nőtt áprilusra Magyar kontextusában, illetve többször előkerült a „botrány” (7), a „bűn/bűnöző/bűncselekmény” (8), míg márciusban csak 1-1 alkalommal.

A legfeltűnőbb azonban Magyar Péter nevét vizsgálva, hogy rengeteg olyan kifejezés van, ami csak egy-egy nap jelent meg, a hónap többi részében nem, azonban szinte minden napra jutott egy ilyen. Ezek Orbán Viktor neve környezetében egyáltalán nem voltak jellemzőek. Itt nem olyan kifejezésekre kell gondolni kizárólag, mint a „baloldali” (március: 8; április: 5), a „Pride” (március: 5), az „SZDSZ” (április: 1) vagy a „gender” (március: 3), amit csak a kormány használ negatív kifejezésként, hanem valóban dehonesztáló szavakra is. Márciusban ilyenek voltak a teljesség igénye nélkül az „agyhalott” (2), a „bennfentes” (4), a „büdös/büdösszájú” (4), az „ellentmondás” (5), a „hamisítás” (4), a „hergelő” (3) a „humbug” (5), „hűségeskü/hűségnyilatkozat” (4), a „kellemetlen” (3) a „nyalonc” (1), az egyébként Orbán Viktor által mondott, ám az ő kontextusában mégsem előkerülő „poloska” (3) vagy a „sunnyog” (2) szavak. Áprilisban pedig a „bántalmazta” (1), „cinizmus” (1), „gyanúja” (2), „hazaárulás” (1), „hergelt” (1), „hisztériás” (1), „hűségeskü” (1), „ideges” (1), „kiabálás” (4), „körbeudvarol” (2), „lebukik” (4), „lehallgat” (2), „letagad” (2), „magyarellenes” (1), „méltatlan” (2), „öszödi” (2), „pánik” (6), „ragadós száj- és körömfájás” (2), „személyeskedik” (3), „szolga/szolgál” (2) vagy a „hídfolgalás/hídlezárás” (4). Utóbbi egy olyan esemény volt, amin sem Magyar Péter, sem a Tisza Párt nem vett részt.

KULCSTÉMÁK

Kutatásunk egyik fontos pontja volt, hogy megvizsgáljuk, bizonyos, a kormány kommunikációjában fontos kifejezések hányszor hangzanak el. Ez a következőképpen alakult a negyedév során:

Kifejezés	Migráns / migráció	Háború	Béke	Szankció	Szuverenitás	Soros
Február - Összesen	465	278	209	34	47	90
Február - Adásonkénti átlag	16,61	9,93	7,46	1,21	1,68	3,21
Március - Összesen	182	461	231	25	67	13
Március - Adásonkénti átlag	5,87	14,87	7,45	0,8	2,16	0,42
Április - Összesen	83	330	162	25	27	13
Április - Adásonkénti átlag	2,76	11	5,4	0,83	0,9	0,43
Negyedév - Összesen	730	1069	602	84	141	116
Negyedév - Adásonkénti átlag	8,2	12,01	6,76	0,94	1,58	1,3

2. táblázat

Megfigyelhető, hogy a február-márciusi trendekhez hasonlóan áprilisban a „migráció/migráns” kifejezés használata tovább csökkent. Eközben a háború témája márciusban volt a csúcson, áprilisra pedig megint közelebb került a februári átlaghoz. Érdekes, hogy eközben a „béke” szó áprilisban hangzott el legkevesebbszer. A Soros Györgyhez vagy Alexander Soroshoz kapcsolt hírek pedig február óta alig fordultak elő, a Soros név márciusban és áprilisban is csak 13-13 alkalommal hangzott el.

Ugyanezeket megvizsgáltuk a három hónap alatt az RTL több esti híradójában is. Az adásban elhangzó kifejezések gyakorisága az alábbi volt áprilisban:

Kifejezés	Migráns / migráció	Háború	Béke	Szankció	Szuverenitás	Soros
Február – Összesen (3 adás)	0 (bevándorló/bevándorlás: 4)	10	8	5	0	3
Február - Adásonkénti átlag	0 (bevándorló/bevándorlás: 1,3)	3,34	2,67	1,67	0	1
Március – Összesen (11 adás)	0 (bevándorló/bevándorlás: 0)	39	20	4	9	3
Március - Adásonkénti átlag	0 (bevándorló/bevándorlás: 0)	3,545	1,818	0,364	0,818	0,273
Április – Összesen (14 adás)	1 (bevándorló/bevándorlás: 0)	44	14	15	1	0
Április - Adásonkénti átlag	0,07 (bevándorló/bevándorlás: 0)	3,14	1	1,07	0,07	0
Negyedév – Összesen (28 adás)	1 (bevándorló/bevándorlás: 4)	93	42	24	10	6
Negyedév – átlag	0,04 (bevándorló/bevándorlás: 0,14)	3,32	1,5	0,86	0,36	0,21

3. táblázat

Ha az RTL híradók negyedéves átlagát összevetjük az M1 híradókéval, óriási eltérést láthatunk a két hírműsor között. Ez nem csak amiatt van, mert az RTL híradója jóval diverzebb témákkal operál (pl. bűnügyi hírek, bulvár hírek, közérdeklődésre számot tartó nem politikai hírek stb.), hanem azért is, mert a politikai hírek nem követnek sem szóhasználatukban, sem narratívájukban, sem egyéb vetületeikben a Fideszéihez annyira hasonló íveket, mint a köztelevízió hírei.

Belföldi és belföldi érintettségű hírekben megvizsgáltuk, hogy az adott híreket a hónapban kik keretezték. Itt a kormánypárti politikus, a kormánypárthoz köthető szakértő, az ellenzéki politikus, ellenzéki párthoz köthető szakértő és a konkrét párthoz nem köthető szakértő kategóriákat határoztuk meg. Azokat számítottuk ide, akiket a híradó, vagy a közmédia valamilyen más műsora meginterjúvált, és ezt az interjút a híradó felhasználta az aktuális hír keretezésére. Itt a nyilatkozat hosszától

függetlenül minden leadott interjút számításba vettünk (így például a február 27-i adásban szereplő tiszás fővárosi képviselő Barna Judittal készült interjút is, amiből a híradóba végül a képviselőnek csak két szava került be). A három vizsgált hónap végére készítettünk egy szófelhőt a negyedév során leggyakrabban felszólaló szakértők, politikusok neveiből. A szavak mérete a vizsgált személyek előfordulásának gyakoriságát demonstrálja.

6. ábra

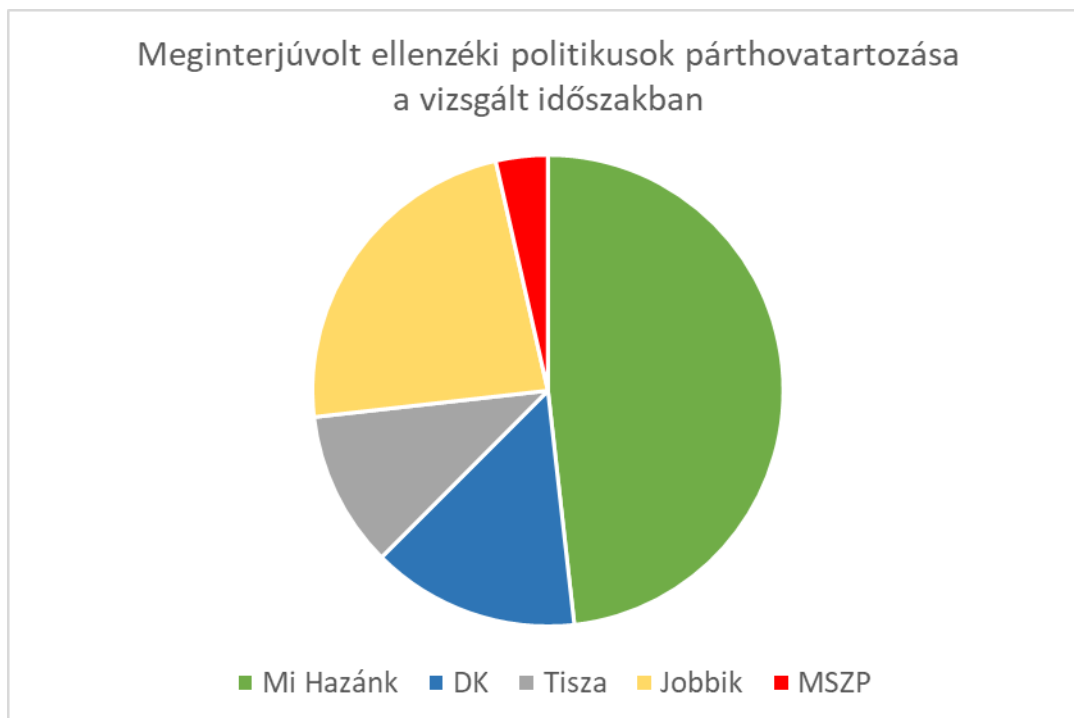
A szófelhőből is kitűnik, hogy a legtöbbet a híradóban Orbán Viktor interjút mutatják, ami érthető, hisz ezek közt sok olyan van, amit a heti közmédiás rádióinterjújából vágnak be, azonban azt is láthatjuk, hogy a 25 leggyakoribb nyilatkozó között csak elvétve találunk olyanokat, akik politikusként vagy szakértőként ne kötődnének a kormánypártok valamelyikéhez. A legtöbb kérdezett szakértők a negyedévben Sebestyén Géza (MCC), Dornfeld László (Alapjogokért Központ) és Ifj. Lomniczi Zoltán (Századvég) voltak.

Számszerűleg a megoszlás az alábbi volt az egyes megszólalók között:

	Február	Március	Április	Összesen
Kormánypárti politikus	84	86	68	238
Ellenzéki politikus	19	18	19	56
<i>ebből: Mi Hazánk</i>	10	6	11	27
<i>DK</i>	4	3	1	8
<i>Tisza</i>	3	1	2	6
<i>Jobbik</i>	2	7	4	13
<i>MSZP</i>	0	1	1	2
Kormánypárthoz köthető szakértő	59	64	66	189
Ellenzéki párthoz köthető szakértő	0	0	0	0
Konkrét politikai párttól független szakértő	22	36	33	91

4. táblázat

Amennyiben az ellenzéki politikusok csoportját a meginterjúvoltak párthovatartozásán alapuló bontásban vizsgáljuk, úgy azt láthatjuk, hogy bizonyos pártok képviselői erősen felül vannak reprezentálva akár pártjuk parlamenti mandátumainak számához, akár a párt tavalyi EP választáson elért eredményéhez viszonyítjuk ezt. A nyilatkozó ellenzéki politikusok párthovatartozásának aránytalanságairól az alábbi ábra szemléletesen tanúskodik:

7. ábra

Jól látszik, hogy az összes meginterjúvolt ellenzéki közel fele a Mi Hazánk politikus, de közvéleménykutatási vagy választási eredményeikhez képest felül vannak reprezentálva a Jobbik politikusai is, akik közül kétszer annyian adtak interjút a köztvéének, mint a Tisza Párt tagjai.

A három hónapra jellemző volt, hogy a párthoz nem köthető szakértőket általában nem a legszorosabb értelemben vett közéleti kérdésekben kérték fel véleménynyilvánításra. Az ilyen formában nyilatkozók túlnyomó többsége egy politikához közvetlenül nem kapcsolódó terület szakértője (faipari szakértő, szeizmológus, könyvtár igazgatója stb.). A politikai narratívák alakítása a Fideszhez köthető szakértők és intézetek feladata a híradóban (pl. Szuverenitásvédelmi Kutatóintézet, Nézőpont Intézet, Századvég, MCC, Alapjogokért Központ), a gazdasági hírek pedig rajtuk kívül leginkább az NKE-hez és a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz tartoznak.

Fontos a híradó által hivatkozott forrásokat is vizsgálni. Itt a hivatkozások számát és az adott sajtótermék politikai kötődését néztük meg. A hivatkozott orgánusok ilyen megoszlását az alábbi táblázat mutatja be:

Hónap	MTI	Kormánypárthoz köthető sajtótermék	Kormánypárthoz nem köthető, hazai sajtótermék	Külföldi sajtótermék
Február	9	73	26	50
Március	2	72	25	42
Április	6	89	24	41
Összesen	17	234	75	133

A hivatkozott külföldi sajtótermékek egy széles politikai spektrumot fednek le (pl. FoxNews, Ukrainska Pravda, Bild, Reuters, Politico, orosz állami hírügynökség (TASZSZ), CNN stb.). A hazai sajtóorgánumok hivatkozásait vizsgálva azonban nem látszik a pluralitás elve ilyen erősen érvényesülni. A hivatkozott hazai sajtótermékek csupán kis része a kormánypartoktól független. Amennyiben nem számítjuk az MTI-t, úgy a magyar hivatkozások 24 százalékát teszik csak ki. Az ilyen hivatkozások ráadásul a legtöbb esetben kifejezetten az ellenzékkel kritikus narratívák alátámasztására szolgálnak. A kormánnyal szemben kritikus híreket ezekből az orgánumból a híradó nem szemlézi. Amennyiben mégis (pl. a Direkt36 „Dinasztia” című dokumentumfilmje esetében), úgy jellemzően azért, hogy valamilyen cáfolatot próbáljon adni a kormányt érő kritikákra.

Helyreigazítások a vizsgált időszakban nem voltak. A február-április intervallumban egy helyreigazítási pert vesztett a közmédia, Tóta W. Árpád ellen, az ítélet azonban nem volt jogerős, így a tanulmány elkészültének végéig a helyreigazítás nem jelent meg sem a híradóban, sem a Közmédia weboldalán.

KONKLÚZIÓ

A Republikon Intézet vizsgálata szerint a közmédia M1 csatornájának esti híradója a 2025. február-áprilisi időszakban egyértelműen nem felelt meg sem a hazai médiatörvények, sem az európai normák által megfogalmazott közszolgálati követelményeknek. A híradó tartalma és szerkezete nem tükrözi a politikai sokszínűséget, nem biztosít egyenlő lehetőséget a politikai szereplők számára, és nem kínál elfogulatlan, tényalapú tájékoztatást a nézőknek.

A kutatás alapján megállapítható, hogy a híradó működését a kormánypárti politikai kommunikáció céljai határozzák meg. A hírekben visszatérő mintázat, hogy a kormány szereplői pozitív fényben jelennek meg, míg az ellenzékiek (különösen a Tisza Párt politikusai) gyakran lejárató kontextusban. A kritikus vagy alternatív nézőpontok alig-alig kapnak megjelenést, és ha mégis, akkor is a kormány szempontjainak ellenpontjaként, de nem önálló álláspontként.

A híradó forrásainak torz eloszlása, a szakértői vélemények egyoldalúsága és a kormánypárti narratívák dominanciája azt mutatja, hogy a közmédia a vizsgált időszakban inkább kormányzati médiumként működött, semmint közszolgálatiként. Mindez aláássa a társadalom demokratikus tájékozódáshoz való jogát, és csökkenti a nyilvánosságon belüli viták minőségét.

Az elemzés fényében egyértelmű: a közmédia jelenlegi működése strukturális reformokra szorul. Elengedhetetlen, hogy valódi társadalmi felügyelet valósuljon meg, a szerkesztőségi autonómia biztosítása mellett. Emellett szükséges a szakmai és politikai függetlenség intézményes garanciáinak megerősítése, valamint a kiegyensúlyozottsági követelmények tényleges érvényesítése. A demokratikus működés egyik alappillére a hiteles és pluralista médiarendszer, amelynek létrejötte és fenntartása a közmédia esetében is társadalmi érdek.